

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 31/2025-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Petra Molnára a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Michalom Fecil'akom, advokátom, Jesenná 8, Prešov, proti uzneseniu Okresného súdu Prešov č. k. 8C/208/2011-511 z 8. novembra 2021 a uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 19Co/12/2022-531 z 9. júna 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 2. septembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenia zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 8C/208/2011 domáhal proti žalovaným v 1. až 7. rade náhrady za obmedzovanie vlastníckeho práva k pozemku, na ktorom sa nachádza bytový dom vo vlastníctve žalovaných. Okresný súd rozsudkom č. k. 8C/208/2011-211 z 11. júna 2014 v spojení s rozsudkom krajského súdu č. k. 19Co/210/2014-355 z 29. júna 2017 rozhodol vo veci samej tak, že žalobu zamietol (I. výrok), a o trovách konania rozhodol tak, že súd o nich rozhodne samostatným uznesením v lehote 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (II. výrok). Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť 18. augusta 2017. Napadnutým uznesením okresný súd rozhodol tak, že žalovaným v 1. až 7. rade priznal proti sťažovateľovi nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 100 %, o ktorých výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto uznesenia. V odôvodnení uviedol, že nezistil žiadne dôvody na aplikáciu § 257 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a keďže žalovaní v 1. až 7. rade

boli v konaní úspešní v celom rozsahu, v súlade s § 255 ods. 1 CSP im priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 100 %. Proti predmetnému uzneseniu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že uznesenie okresného súdu potvrdil a stranám sporu náhradu trov tohto odvolacieho konania nepriznal. Krajský súd preskúmaním veci dospel k rovnakému záveru ako prvoinštančný súd, že v danom prípade nie je daný dôvod aplikovať § 257 CSP v súvislosti s rozhodovaním o trovách konania. Krajský súd v argumentácii sťažovateľa, podľa ktorej v čase podania žaloby ešte neexistovala ustálená rozhodovacia prax v obdobných veciach, nevidel dôvody hodné osobitného zreteľa. V tejto súvislosti krajský súd uviedol, že sťažovateľ vyvolal spor podaním žaloby, riadne v ňom pokračoval a v spore nebol úspešný, pričom za stavu, keď sa domnieval, že v obdobných veciach nebola rozhodovacia prax súdov ustálená, musel si byť vedomý aj možnosti, že v konaní nebude úspešný, a to aj s dôsledkami pre rozhodnutie o trovách konania. Rovnako za dôvod hodný osobitného zreteľa krajský súd nepovažoval ani tú skutočnosť, že sťažovateľ inicioval pomerne veľké množstvo konaní, v ktorých nemal úspech, konštatujúc, že žalovaným tiež vznikli preukázateľne náklady na účinné bránenie svojho práva, preto nemožno od nich spravodlivo požadovať, aby ich znášali, pričom v konaní nebola preukázaná dôvodnosť podania žaloby.

3. Proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP, dôvodiac, že krajský súd nezohľadnil špecifické okolnosti prejednávanej veci, na ktoré sťažovateľ upozorňoval, medzi inými osobitosti uplatneného nároku v podobe nerozlučného spoločenstva na strane žalovaných v 3. a vo 4. rade a v 5. až 7. rade, na základe čoho mal krajský súd rozhodnúť tak, že týmto žalovaným priznáva proti sťažovateľovi nárok na náhradu trov konania spoločne a nerozdielne. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 7Cdo/261/2022 z 29. mája 2024 dovolanie odmietol ako neprípustné podľa § 447 písm. c) CSP. Najvyšší súd, zaoberajúc sa dovolacou argumentáciou sťažovateľa, uviedol, že sťažovateľ proti uzneseniu súdu prvej inštancie podal odvolanie, avšak skutočnosť uvádzanú v dovolaní (nezohľadnenie osobitostí uplatneného nároku – nerozlučného spoločenstva žalovaných pri nároku na náhradu trov konania) v ňom nenamietal. Odvolací súd, ktorý bol v zmysle § 380 CSP viazaný odvolacími dôvodmi, preto nemal možnosť zaoberať sa touto sťažovateľom vyčítanou nesprávnosťou, a teda ani dôvod v odôvodnení svojho rozhodnutia zaujať k tejto skutočnosti svoje stanovisko. Zdôraznil, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok je vo vzťahu k odvolaniu ako riadnemu opravnému prostriedku subsidiárne nielen z procesného hľadiska, ale aj z hmotnoprávneho hľadiska, ktoré zohľadňuje skutočnosť, že dovolateľ môže v mimoriadnom opravnom prostriedku (úspešne) argumentovať len takými dôvodmi, ktoré namietol už v rámci riadneho opravného prostriedku a ktoré boli meritórne posudzované odvolacím súdom. V prípade, že takéto námietky v odvolacom konaní neuplatnil, hoci tak urobiť mohol a mal, tieto námietky *ex post* nemôžu byť spôsobilé založiť prípustnosť dovolania. Uzavrel, že ak teda sťažovateľ uvedenú námietku zakladajúcu prípustnosť a dôvodnosť dovolania neuplatnil v odvolacom konaní, nemôže ju dovolací súd posudzovať pre nedostatok svojej právomoci (§ 419 CSP *a contrario*).

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Proti napadnutým uzneseniam podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje, že žiaden z konajúcich súdov nezobral pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov prvoinštančného

konania do úvahy osobitosti uplatneného nároku, a to že v konaní vystupovali okrem samostatne žalovaných osôb aj dve skupiny žalovaných v nerozlučnom spoločenstve. Táto skutočnosť sa mala odraziť vo výroku o náhrade trov prvoinštančného konania. Akékoľvek rozhodnutie o nároku na náhradu konania, ktoré nezohľadňuje procesnú situáciu v predmetnom konaní, nemožno považovať za zákonné, spravodlivé či správne, pretože zvyhodňuje žalovaných vo vzťahu k sťažovateľovi, ktorý tak, vychádzajúc zo znenia výroku uznesenia okresného súdu, bude musieť žalovaným na náhrade trov konania zaplatiť viac, akoby každý žalovaný vystupoval v konaní samostatne, k čomu však v konaní nedošlo. Vzhľadom na zásadu, podľa ktorej súd pozná právo, sťažovateľ na predmetné pochybenie konajúcich súdov nemusel osobitne upozorňovať. Poukázal na právne posúdenie vykonané ústavným súdom vo veci sp. zn. IV. ÚS 310/2022, ktoré je podľa sťažovateľa aplikovateľné aj v tejto veci.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý súdny proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) rozhodnutiami okresného súdu a krajského súdu vo veci nároku na náhradu trov prvoinštančného konania.

III.1. K napadnutému uzneseniu okresného súdu:

6. Systém ochrany základných práv a slobôd zaručených ústavou a ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich zo záväznej medzinárodnej zmluvy je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám, resp. ľudským právam a základným slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 127 ods. 1 a čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, resp. ľudských práv a základných slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Všeobecné súdy sú tak ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (I. ÚS 207/2020).

7. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ proti napadnutému uzneseniu okresného súdu podal odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením. Sťažovateľovi tak bola v konaní pred všeobecným (krajským, pozn.) súdom poskytnutá ochrana jeho práv, pretože zo strany krajského súdu došlo k meritórnemu preskúmaniu odvolaním napadnutého uznesenia okresného súdu. Ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity, ktorý vo vzťahu k napadnutému uzneseniu okresného súdu opodstatňuje uprednostnenie právomoci krajského súdu [čl. 127 ods. 1 ústavy a § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)]. Uvedená skutočnosť vylučuje právomoc ústavného súdu na prieskum namietaných porušení napadnutým uznesením okresného súdu, preto ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K napadnutému uzneseniu krajského súdu:

8. Všetky skutočnosti, ktoré ústavný súd uviedol vo vzťahu k namietanému porušeniu práv sťažovateľa napadnutým uznesením okresného súdu (časť III.1 tohto uznesenia), sa vzťahujú aj na namietané porušenie práv napadnutým uznesením krajského súdu. Sťažovateľ totiž mal v zmysle § 419 a nasl. CSP k dispozícii možnosť podania dovolania proti uzneseniu krajského súdu ako rozhodnutiu odvolacieho súdu. Ústavný súd je v tejto súvislosti toho názoru, že námietky, ktoré sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti proti napadnutému uzneseniu krajského súdu uviedol (resp. všeobecné námietky, keďže sťažovateľ v ústavnej sťažnosti medzi jednotlivými rozhodnutiami všeobecných súdov do značnej miery nerozlišuje), majú charakter dovolacích dôvodov subsumovateľných pod príslušné zákonné ustanovenia Civilného sporového poriadku. Tento predpoklad potvrdil aj najvyšší súd ako dovolací súd tým, že dovolanie sťažovateľa neodmietol ako nekorešpondujúce so zákonnými dovolacími dôvodmi. Aj vo vzťahu k rozhodnutiu odvolacieho súdu teda platí, že právomoc ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy má subsidiárny charakter a nastupuje až a len v prípade, pokiaľ o ochrane práv sťažovateľa nerozhoduje iný súd. Sťažovateľ napokon, ako už aj z uvedeného vyplýva, dovolanie proti napadnutému uzneseniu krajského súdu skutočne podal (a to bez toho, aby v ústavnej sťažnosti tvrdil, že niektorá z jeho dovolacích námietok nebola v dovolacom konaní uplatniteľná) a jeho dovolaním sa zaoberal najvyšší súd ako súd dovolací. V danom prípade je irelevantná tá skutočnosť, že najvyšší súd nemohol sťažovateľom uvedenú dovoláciu námietku preskúmať z dôvodu jej neuplatnenia v odvolacom konaní.

9. Právomoc najvyššieho súdu rozhodnúť o dovolaní sťažovateľa vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu vylučuje právomoc ústavného súdu, pretože argumentácia uplatnená v ústavnej sťažnosti je totožná s argumentáciou uvedenou v dovolaní. Na základe uvedeného sa vo veci sťažovateľa uplatnil princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy, a preto ústavný súd ústavnú sťažnosť aj v časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu krajského súdu v súlade s § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok svojej právomoci.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. januára 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu